

INHOUD

¡Bienvenido a México!	6	SOCIAAL MEXICO	44
		De volken van Mexico	46
WELKOM IN MEXICO	8	Inheemse verhalen	50
Op de kaart: de staten van Mexico	10	Talen	54
Landschappen	12	Op de kaart: inheemse talen	56
Flora en fauna	16	Familiebanden	58
Uitgelicht: het wapen van Mexico	20	Uitgelicht: huismiddeltjes	62
Landleven	22	Religie en spiritualiteit	64
Stadsleven	26	Kerken	68
Op de kaart: belangrijke steden	32	Op de kaart: inheemse rituelen	70
Uitgelicht: magische plaatsen	34	Uitgelicht: Los Voladores	72
Korte geschiedenis van Mexico	36	Mexico en de VS	74
Uitgelicht: de legende van La Malinche	42	CULINAIR MEXICO	78
		Het Mexicaanse kookboek	80
		Traditionele gerechten	86
		Op de kaart: chilipepers	90
		Eetcultuur	92

Uitgelicht: tijd voor taco's	98	Creatieve humor	142	Bouwen met een boodschap	184
Een wereldkeuken	100	Sport en spel	144	Uitgelicht: plaza's	186
Uitgelicht: cacao	104	Uitgelicht: de máscaras van lucha libre	150	FEESTELIJK MEXICO	188
Mexicaanse drank	106	Dansstijlen	152	Ter ere van de dood	190
Op de kaart: andere dranken	110	Op de kaart: dansstijlen	154	Op de kaart: De Dag van de Doden	196
Uitgelicht: mythen over de margarita	112	CREATIEF MEXICO	156	Uitgelicht: La Catrina	198
Drinkcultuur	114	Mexicaanse kunst door de eeuwen heen	158	Katholieke feesten	200
Een frisse of warme dronk	118	Iconische Mexicaanse kunstwerken	164	Op de kaart: inheemse feesten	204
CULTUREEL MEXICO	122	Uitgelicht: Frida Kahlo	166	Uitgelicht: Het carnaval van Coyolillo	206
Muziek	124	Ambachten	168	Familiefeesten	208
Op de kaart: stijlen in de muziek	128	Op de kaart: traditionele ambachten	172	Nationale trots	212
Uitgelicht: Corridos Tumbados	130	Uitgelicht: alebrijes	174	Moderne festivals	214
Op het witte doek	132	Mexicaanse literatuur	176	Uitgelicht: Año Nuevo	216
Iconische films	136	Architectuur en design	180	Register	218
Van televisie tot telenovela	138			Dankbetuiging	222
Populaire tv-series	140				

DE VOLKEN VAN MEXICO

Het hart van Mexico is de mensen. Hier handhaven inheemse groepen rijke tradities, inwoners van Spaans-inheemse afkomst vieren hun rijke erfgoed en mondiale gemeenschappen verweven hun cultuur in het tapijt van Mexico.

In het multiculturele Mexico wonen veel gemeenschappen, waaronder inheemse volkeren als de Mixteken, Zapoteken en Nahuas, die er al millennia leven. Tegenwoordig hebben veel Mexicanen een gemengd inheemse, Spaanse en Afrikaanse afkomst en noemen ze zichzelf *mestizos*. Er zijn ook verschillende

De gevolgen van ontwikkeling

Ontwikkeling in Mexico gaat soms ten koste van de inheemse bevolking, die land, toegang tot natuurlijke hulpbronnen en heilige stukjes geschiedenis heeft verloren in Mexico's pogingen om te moderniseren.

Een voorbeeld is de voortgaande snelle en grotendeels ongecontroleerde ontwikkeling van Tulum op het schiereiland Yucatán. Een groeiende vraag naar exclusief onroerend goed in deze populaire badplaats leidde in 2022 tot de uithuiszetting van 12.000 inheemse Mexicanen.

andere groepen naar Mexico gekomen, waaronder Arabische, Joodse en Chinese gemeenschappen.

INHEEMS MEXICO

De inheemse groepen stammen af van de mensen die millennia geleden als eersten in Noord-Amerika leefden en ze hebben elk hun eigen cultuur en taal (*blz. 55*). Er waren ooit honderden inheemse gemeenschappen in Mexico, maar strijd en ziekten veroorzaakt door de komst van de Spanjaarden, plus de latere structurele discriminatie, heeft hun aantal sterk verminderd (*blz. 38*) tot de 70 groepen die nu nog resteren. Toch is Mexico het thuis van de grootste inheemse populatie van Noord-Amerika: meer dan 25 miljoen mensen beschouwen het land als hun vaderland.

Deze gemeenschappen leven vooral in het zuiden van het land: de staten Chiapas en Oaxaca hebben bijvoorbeeld grote groepen Mixteken en Zapoteken, terwijl er in de meer landelijke delen van Yuca-

Rechts Een vrouw uit de inheemse Zapoteken-gemeenschap van Mexico in het dorp Santa Ana del Valle, Oaxaca

KERKEN

Mexico staat vol kerken, symbolen van het sterke katholieke geloof. Veel kerken zijn echter versmolten met de bakens van de inheemse religie: een top van een historische piramide die onder een kerk uitsteekt, op de natuur geïnspireerd houtsnijwerk in het kerkinterieur, of Maya-rituelen die voortleven onder gewijde gewelven.

IGLESIA DE SAN JUAN PARANGARICUTIRO

In februari 1943 begon de Parícutin – 's werelds jongste vulkaan – lava uit te stoten in het omliggende gebied. Het hele dorp San Parangaricutiro werd bedolven door gloeiend heet gesteente, maar verbaazingwekkend genoeg bleef de kerk grotendeels ongedeerd – iets wat als een ingreep van God werd gezien. Hoewel de lava een jaar later het grootste deel van de kerk wel begroef, raakte het nooit het altaar of de toren; de laatste rijst nog boven de half verzwolgen kerk uit als een symbool van lokale kracht en veerkracht.

BASÍLICA DE SANTA MARÍA DE GUADALUPE

Deze moderne, tentvormige basiliek in Mexico-Stad verving midden jaren 1970 een geliefde oudere basiliek met dezelfde naam, waarvan de constructie was aangetast door verzakkingen en aardbevingen. De kerk herbergt een van de heiligste objecten van Mexico: een 500 jaar oude *tilma* (mantel), getooid met een afbeelding van de Maagd van Guadalupe (blz. 66), die het werk van de heilige zou zijn. Elk jaar komen meer dan 20 miljoen pelgrims hier hulde brengen aan de Maagd, wat dit tot een van 's werelds meest bezochte kerken maakt.

IGLESIA DE NUESTRA SEÑORA DE LOS REMEDIOS

Deze gele kerk in Puebla bij de Popocatepetl, werd in de 16de eeuw door de Spanjaarden gebouwd op de Tlachihualtepetl, een enorme Azteekse piramide. Behalve door de opvallende tint, imponeert de neoklassieke kerk ook met de complexe Talavera-tegels en vergulde gewelven.

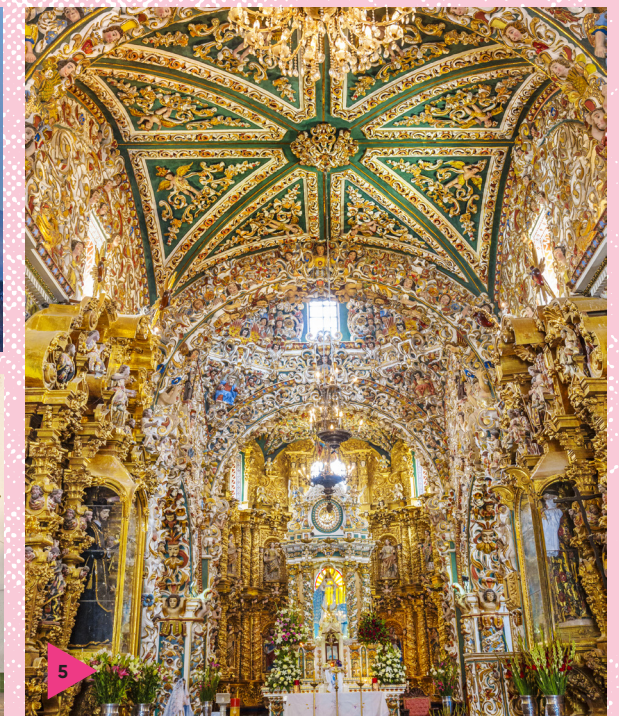
IGLESIA DE SAN JUAN CHAMULA

Chiapas staat bekend om zijn felle weerstand tegen koloniale, katholieke en overheidsinvloeden. Het is dan ook niet vreemd dat een kerk in deze Mexicaanse staat meer bekend is om de inheemse dan om katholieke rituelen. Er zijn geen kerkbanken of priesters; de gelovigen zitten op over de vloer verspreide dennennaalden en steken veelkleurige kaarsen aan, terwijl *curanderos* oude Maya-rituelen uitvoeren in de lokale Tzotzil-taal. Het is een sterk voorbeeld van bloeiende inheemse religie.

IGLESIA DE SANTA MARÍA DE TONANTZINTLA

Deze kerk in Cholula toont op prachtige wijze de religieuze samensmelting van Mexico. Ze werd eind 17de eeuw gebouwd door franciscaner monniken, die samen met lokale inheemse kunstenaars de kerk ontwierpen en decoreerden in een combinatie van inheemse en Europese stijlen (blz. 160). Elke centimeter van de muren van het heiligdom is versierd met inheemse bloemen, vogels en groenten en fruit, evenals engelen en cherubijnen.

- 1 Iglesia de San Juan Parangaricutiro in Michoacán
- 2 Het blauwe dak van de Basílica de Santa María de Guadalupe. De oudere kerk staat ervoor
- 3 Iglesia de Nuestra Señora de los Remedios; de Popocatepetl rijst op achter de kerk
- 4 Iglesia de San Juan Chamula in Chiapas
- 5 Cholula, Iglesia de Santa María de Tonantzintla

OP DE KAART

TRADITIONELE AMBACHTEN

De getalenteerde ambachtslieden van Mexico koesteren zeldzame technieken en behoeden methoden die al generaties lang worden toegepast. Hun gebruik van unieke, lokale hulpbronnen zorgt er voor dat ambachtelijke producten aanzienlijk verschillen van streek tot streek. Sommige worden overal ter wereld gekocht en verkocht, maar danken hun bestaan aan een enkele plaats of dorp. Hieronder vind je enkele opvallende lokale ambachtsproducten uit heel Mexico.

Arte huichol, van oudsher bedoeld om vorm te geven aan sjamanistische visioenen van de Wixáritari (of Huichol), komt oorspronkelijk uit Jalisco. Ambachtslieden maken maskers, figuren van jaguars en zelfs sieraden, meestal van wol en kralen. Een opmerkelijk voorbeeld van *arte huichol* is de van kralen voorziene VW Kever, bekend als *Vochol*.

Voor het bakken wordt de *barro negro* (zwarte klei) uit de staat Oaxaca gepolijst met kwarts, wat zorgt voor de kleur en glans. Ook de delicate uitsparingen en reliëfs zijn kenmerkend voor dit fijne aardewerk. Het wordt traditioneel geproduceerd in de plaats San Bartolo Coyotepec.

Het vervaardigen van koperen artikelen in de stad Santa Clara del Cobre, in de staat Michoacán, is een ambachtelijk proces dat sinds de Meso-Amerikaanse tijd is doorgegeven en tot op de dag van vandaag voortleeft. Elk traditioneel met de hand gegoten stuk – doorgaans keukengerei als potten, pannen en kopjes – is even uniek.

Vooraf blauwe en witte tinten onderscheiden de Talavera-ontwerpen uit Puebla – waaronder tegels, theepotten en borden – van ander keramiek. Talavera-keramiek wordt nog steeds gemaakt met bewerkelijke methoden (zoals het zuiveren van twee soorten klei) en is door de UNESCO verklaard tot immaterieel cultureel erfgoed.

Árboles de la vida (Levensbomen), vaak geassocieerd met de plaats Metepec in de staat Mexico, zijn zeer decoratieve keramische ornamenten die vaak bij bruiloften worden gegeven. Hoewel moderne voorbeelden soms persoonlijke levensverhalen vertellen of zich richten op specifieke onderwerpen, gaat het bij de meeste om religieuze thema's.

Feestelijk Mexico

Gezien de omvangrijke katholieke bevolking van Mexico, is het geen verrassing dat er gedurende het jaar talloze katholieke festivals zijn. Kerstmis, Pasen en de Día de la Virgen de Guadalupe zijn hoogtepunten op de culturele kalender van het land. De fiësta's worden vaak gevierd met pracht en praal, maar ook tijdens een veel intiemer familiefeest. Zulke religieuze vieringen worden meestal gecombineerd met inheemse festiviteiten, waar hemelse heiligen in één adem worden geëerd met de oude goden. Afgezien van de religieuze festiviteiten vinden Mexicanen echter altijd een reden om feest te vieren, of ze nu op grote levensmomenten proosten, de nationale trots hoog houden of het nieuwe jaar inluiden.